

E-savjetovanje o Akcijskom planu za integraciju osoba
kojima je odobrena međunarodna zaštita
za razdoblje od 2017. do 2019. godine

Od 2013. godine do danas pučka pravobraniteljica u svojim Godišnjim izvješćima Hrvatskom saboru ukazuje na mnoga istraživanja koja navode kako u RH postoji negativan stav prema useljavanju ekonomskih migranata, stranaca koji dolaze na školovanje, tražitelja azila i imigranata općenito, prema kojima građani iskazuju visoki postotak ksenofobije, a koji se ogleda u primjerima diskriminacije ovih osoba.

Ukazujemo i kako je jedan od učinkovitijih načina ukidanja ovih praksi uključivanje imigranata u društvo, odnosno provođenje dosljedne migracijske i integracijske politike. Kada je početkom 2013. godine Hrvatski sabor usvojio Migracijsku politiku za razdoblje 2013. – 2015., upozorili smo kako taj dokument, odnosno njime usvojena strategija, migracije ponajviše promatra kao sigurnosni problem te većinom posvećuje pažnju regulaciji pitanja azila i mjerama sprječavanja nezakonitih migracija, dok su ekonomski, socijalni i kulturni učinci migracijskih tokova na društvo primitka zanemareni. No, unatoč tome smatrali smo pozitivnim osnivanje Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo i Radne skupine za operativnu provedbu zadaća Stalnog povjerenstva, kao i donošenje Akcijskog plana za uklanjanje prepreka za integraciju stranaca, te smo naglasili da mjere predviđene Akcijskim planom treba provoditi kontinuirano, kroz suradnju resornih tijela, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, znanstvenih institucija, Hrvatskog Crvenog križa i organizacija civilnoga društva.

Međutim, nakon isteka razdoblja od 2013. do 2015. godine za koje je Migracijska politika donesena, i činjenice da nije dopunjena novom politikom za naredno razdoblje, otvorena su mnoga pitanja o smjeru koji će RH odabrati u budućnosti, tim više što RH nije imala, a nema ni danas, zasebnu integracijsku politiku, što ukazuje na nedostatak proaktivnosti, a potencijalno može imati vrlo nepovoljne posljedice, kako po društvo općenito, tako i na migrante koji dolaze u RH. Naime, integracija je dinamična, dvosmjerna, dugoročna, multidimenzionalna suradnja društva prihvata i novopridošlih članova, koja postavlja zahtjeve i pred društvo i pred pojedince. Ti zahtjevi trebaju biti prepoznati te je potrebno razviti alate za njihovo premošćivanje, i pri tome se treba suzdržati od primjene ograničenih mjera, koje neće zahvaćati sve dionike i aspekte integracije stranaca u naše društvo.

EU je razvila indikatore integracije imigranata¹ koji služe za mjerenje uspješnosti i učinkovitosti alata koje države članice razvijaju u svrhu integracije. Postoje tri vrste

---

¹ Indicators of Immigrant Integration Report,

čimbenika koji utječu na društvene učinke integracije u pet različitih područja, koji mogu ukazati koliko su ili će biti uspješne integracijske politike. Ti čimbenici su osobne značajke imigranata, opći kontekst unutar državne te njene specifične migracijske i integracijske politike, što ukazuje da su te politike itekako odlučujuće za uspješnost integracije. Područja na kojima se pak procjenjuje uspješnost integracije su zapošljavanje, obrazovanje, društvena uključenost, aktivno građanstvo i odnos društva primatelja prema imigrantima, unutar kojih je EU odabrala pokazatelje za ocjenu uspješnosti integracije (Zaragoza pokazatelji).

U području zapošljavanja pokazatelji uspješnosti integracije su udio zaposlenih i nezaposlenih imigranata, njihova aktivnost na tržištu rada i razina prekvalificiranosti za poslove koje obavljaju. U obrazovanju uspješnost integracije pokazuju najviša dosegnuta razina obrazovanja imigranata, obuhvata imigranata visokim obrazovanjem, razina ranog napuštanja školovanja i rezultati PISA testiranja, kao i poznavanje jezika zemlje domaćina. Integracija na području društvene uključenosti ocjenjuje se kroz pokazatelje kao što su izloženost riziku od siromaštva i društvena isključenost, prosječna visina dohotka, posjedovanje zdravstvenog osiguranja i vlasništvo nad nekretninama. Imigranti kao aktivni građani pokazuju uspješnost svoje integracije kroz broj primljenih u državljanstvo, sudjelovanje u obavljanju izabranih dužnosti, udjelu koji glasa na izborima te koji ima prijavljeno prebivalište. Uspješnost integracije kroz društvo koje prima imigrante mjeri se istraživanjima o percepciji izloženosti diskriminaciji, osjećaju pripadanja određenom društvu/državi i povjerenju u institucije.

Akcijski plan za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita za razdoblje od 2017. do 2019. godine u sebi sadrži konkretne, korisne i mjerljive alate koji mogu poboljšati integraciju ovih osoba, i pronalazimo ih u gore spomenutim područjima i pokazateljima uspješnosti integracije. Međutim, usmjeren je na trenutno vrlo malu skupinu ljudi, budući je u 2016. godini u RH odobrena međunarodna zaštita za 100 osoba, a do veljače 2017. godine, po programu premještanja i preseljenja, u RH je premješteno ukupno 19 osoba. Unatoč očitom trendu porasta broja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (sredinom siječnja 2017. godine RH je postavila novi zalog za premještanje 50 osoba, od toga 30 osoba iz Grčke, a 20 iz Italije), za očekivati je da se broj osoba pod međunarodnom zaštitom u budućem razdoblju ipak neće značajno povećavati.

Stoga se donošenje Akcijskog plana sa 60-ak konkretnih mjera usmjerenih ka integraciji stotinjak osoba, za koje trenutačno ne postoje pouzdani podaci žive li trajno ili ne na području RH, čini neučinkovitim trošenjem resursa, naročito imajući u vidu već opisani nedostatak sveobuhvatnih politika i strategija migracija i integracija svih stranaca u hrvatsko društvo. Stoga ovim putem još jednom naglašavamo potrebu donošenja sveobuhvatnih migracijskih i integracijskih politika usmjerenih prema svim strancima, a minimalno prema onima koji su tražitelji međunarodne zaštite i kojima su Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti zajamčena određena prava.

Podržavamo planiranje aktivnosti s ciljem integracije osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita u hrvatsko društvo, bez obzira na njihov trenutni mali broj, no istovremeno smatramo kako je šteta ne iskoristiti ovu priliku, a imajući u vidu resurse utrošene u izradu dokumenta i one koji će biti utrošeni na njegovu provedbu, za dokument proširiti na mjere za integraciju svih stranaca.

U nastavku donosimo neke konkretne komentare predloženog teksta Akcijskog plana za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita za razdoblje od 2017. do 2019. godine.

Poglavlje	Komentar
Uvod, str. 3, 2 paragraf	<p>Budući da se u tekstu navodi kako su trenutno važećim Zakonom o strancima „proširene kategorije stranaca kojima za rad u Republici Hrvatskoj nije potrebna dozvola za rad i boravak“ bilo bi potrebno navesti u odnosu na koji prijašnji propis su proširene, odnosno godinu u kojoj je ova izmjena donesena te broj Narodnih novina u kojima je aktualni Zakon o strancima objavljen. Isti odlomak je potrebno tehnički prepraviti budući da se na dva mjesta pojavljuje ista informacija o tome kojim kategorijama stranaca, za uključivanje u tržište rada, nije potrebna dozvola za rad i boravak.</p>
Uvod, str 3	<p>Tekst ostavlja nejasnim broj osoba kojima je trenutno u Hrvatskoj odobrena međunarodna zaštita. Naime, u prvoj se rečenici može pronaći podatak o ukupno 178 osoba tijekom 2014., 2015. i 2016. dok se u fusnoti broj 5 nalazi rečenica „Do sada je u Republici Hrvatskoj odobreno 50 azila i 38 supsidijarnih zaštita“. S obzirom da se mjere iz ovog dokumenta fokusiraju upravo na ove osobe, kojih je vrlo mali broj, bitno je u njegovom Uvodu navesti o koliko se točno osoba radi, u trenutku sastavljanja dokumenta.</p>
<p>SMJEŠTA J I STANOVANJE, str 9</p> <p>Postojeći tekst glasi: U smislu osiguravanja odgovarajućih smještajnih objekata osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita, od presudne je važnosti kontinuirano razvijati i jačati suradnju svih nadležnih tijela, posebno Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te Ministarstva zdravstva s posebnim naglaskom na ranjive skupine i eventualno prihvaćanje osoba sa teškim zdravstvenim oboljenjima.</p>	<p>S obzirom na naglašavanu potrebu međuresorne suradnje u osiguravanju stanovanja, smatramo potrebnim navesti također i Ministarstvo unutarnjih poslova kao instituciju koja treba u ovom pitanju surađivati s Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Središnjim državnim uredom za obnovu i stambeno zbrinjavanje i Ministarstvom državne imovine, a budući da ono raspolaže s nejrecentnijim informacijama o broju tražitelja međunarodne zaštite te odobrava ove zahtjeve.</p> <p>U dijelu u kojemu se naglašava nužnost suradnje Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i Ministarstva zdravstva s ostalim dionicima koji trebaju osigurati stanovanje, a kako bi se adekvatno zbrinule ranjive skupine predlažemo izmijeniti formulaciju „eventualno prihvaćanje osoba sa teškim zdravstvenim oboljenjima“ pretpostavljajući kako se radi o omašci, odnosno kako se njihovo prihvaćanje ne dovodi u pitanje, a što sugerira termin 'eventualno'.</p>
SMJEŠTA J I STANOVANJE, 6.Cilj: Unaprijediti zakonsku	<p>Predlažemo provjeriti ispravnost predviđenog roka za donošenje Zakona budući da je on trenutno „nakon</p>

<p>regulativnu vezano uz područje stanovanja Mjera 6.1. Donošenje Zakona o Izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti u kojem će se definirat nadležnost Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, a ista se odnosi na osiguranje smještajnih kapaciteta osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita</p>	<p>donošenja Zakona u roku 15 dana“.</p>
<p>UČENJE JEZIKA I OBRAZOVANJE 11.Cilj: Osnažiti kapacitete i provedbu integrativnih aktivnosti u obrazovnom sustavu Mjera 11.1. Provoditi stručno usavršavanje i pružati podršku odgojno-obrazovnim i andragoškim radnicima prilikom uključivanja djece i mladih u odgojno-obrazovni sustav te odraslih osoba u sustav obrazovanja odraslih</p>	<p>Smatramo kako bi ova mjera trebala biti razdvojena u dvije zasebne od kojih bi se jedna odnosila na aktivnosti provođenja stručnog usavršavanja osoblja u odgojno-obrazovnim institucijama, dok bi se druga odnosila na pružanje podrške osoblju u radu s djecom/odraslim osobama koje se uključuju u programe u odgojno-obrazovnim institucijama (u vidu asistenata u nastavi ili slično).</p>
<p>MEDURESORNA SURADNJA 19.Cilj: Unapređenje postojećih procedura postupanja i okvira integracije Mjera 19.2. Evaluacija Akcijskog plana za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita Nositelji: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH</p>	<p>Predlažemo odrediti rok za provođenje ove mjere, budući da trenutno izostaje.</p>
<p>PODIZANJE SVIJESTI O PROBLEMATICI OSOBA KOJIMA JE ODOBRENA MEĐUNARODNA ZAŠTITA Cilj. 23. Podržati inicijative medija, civilnog društva i građana u kreiranju prostora za susret, razmjenu i osnovno informiranje o integraciji te uključivanju u hrvatsko društvo Mjera 23.2. Potpora partnerskim programima organizacija civilnog društva u njegovanju i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja</p>	<p>Predlažemo osigurati izvore financiranja i za one organizacije civilnog društva koje pružaju pravnu pomoć tražiteljima međunarodne zaštite.</p>

PUČKA PRAVOBRANITELJICA

Lora Vidović